

TEXNOLOGIK VOSITALAR YORDAMIDA INGLIZ TILI GRAMMATIKASINI O'RGATISH METODLARI

Xudoyorova Shohsanam

Bachelor's students, UzSWLU

Scientific advisor: Sultonova Maftuna

Senior teacher, UzSWLU

Annotatsiya: Ushbu maqolada texnologik vositalarning ingliz tili grammatikasini o'rgatishdagi o'rni va metodlari tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim jarayonida raqamli platformalar, mobil ilovalar va sun'iy intellekt vositalari orqali grammatikani o'rganish samaradorligi ortib bormoqda. Maqolada o'yinlashgan (gamifikatsiyalangan) o'qitish, interaktiv mashqlar, avtomatik tahlil tizimlari va mustaqil o'rganish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, texnologik vositalarning afzalliklari va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar ham tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari texnologiyalardan oqilona foydalanish orqali til o'rgatish jarayonini yanada takomillashtirish mumkinligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: ingliz tili grammatikasi, texnologik vositalar, interaktiv ta'lim, sun'iy intellekt, mobil ilovalar, gamifikatsiya, mustaqil o'rganish, raqamli ta'lim.

Abstract: This article analyzes the role and methods of technological tools in teaching English grammar. In the modern educational process, the effectiveness of learning grammar through digital platforms, mobile applications and artificial intelligence tools is increasing. The article considers gamified learning, interactive exercises, automatic analysis systems and independent learning opportunities. It also analyzes the advantages and possible problems of technological tools. The results of the study show that the language teaching process can be further improved through the rational use of technologies.

Keywords: English grammar, technological tools, interactive education, artificial intelligence, mobile applications, gamification, independent learning, digital education

Kirish

Bugungi raqamli asrda texnologiya hayotimizning barcha sohalariga, xususan ta'lim tizimiga chuqur kirib kelmoqda. An'anaviy o'qitish metodlaridan farqli o'laroq, zamonaviy o'qitish texnologiyalari ta'lim jarayonini yengillashtirish, interaktiv va individual yondashuvni shakllantirish imkonini bermoqda. Ayniqsa, ingliz tilining grammatik jihatlarini o'rgatishda texnologik vositalarning tutgan o'rni alohida ahamiyatga ega. Grammatika ko'pchilik o'quvchilar uchun murakkab, hatto zerikarli bo'lib tuyuladi. Shu sababli, uni o'rgatishda yangi, innovatsion metodlarga ehtiyoj ortmoqda. Ushbu esse texnologik vositalar yordamida ingliz tili grammatikasini o'rgatish usullari,

ularning samaradorligi, afzalliklari va ba'zi kamchiliklari haqida tahliliy mulohazalar yuritadi.

Asosiy qism

Texnologik vositalarning o'ziga xosligi

Texnologik vositalar deganda kompyuter dasturlari, mobil ilovalar, veb-platformalar, sun'iy intellekt tizimlari, multimedia materiallari va boshqa raqamli resurslar tushuniladi. Bular o'quvchilarga grammatika qoidalarini mustaqil, qiziqarli va samarali tarzda o'rganish imkonini beradi. Zamonaviy o'qituvchilar dars jarayonida bu vositalardan keng foydalanmoqda, natijada darslar interaktiv, vizual va o'quvchi markaziga yo'naltirilgan bo'lib bormoqda.

Mobil ilovalar vositasida grammatika o'rganish

Mobil ilovalar – ayniqsa yoshlar orasida eng keng tarqalgan o'rganish vositasidir. Masalan, Duolingo, Hello English, British Council LearnEnglish Grammar kabi ilovalar orqali o'quvchilar bosqichma-bosqich grammatika mashqlarini bajara oladilar. Bu ilovalar interaktiv savol-javoblar, darajaviy o'sish tizimi, xatolarni avtomatik aniqlash va motivatsion rag'batlar orqali o'quvchining o'rganish jarayoniga qiziqishini oshiradi. Ayniqsa, o'yinlashtirilgan (gamifikatsiya) usul o'quvchilarni faollikka undaydi.

Sun'iy intellektning o'rni

Sun'iy intellekt asosida ishlovchi vositalar, masalan, Grammarly, ChatGPT, QuillBot kabi tizimlar grammatika tahlilini yanada yuqori darajaga olib chiqdi. O'quvchi matn yozar ekan, dastur avtomatik tarzda grammatik xatolarni ko'rsatadi, tuzatishni taklif qiladi va sabablari haqida tushuntirish beradi. Bu vositalar o'quvchilarning o'z xatolaridan o'rganishini, mustaqil fikrlash va tuzatishni rivojlantirishini ta'minlaydi.

Multimedia resurslar yordamida o'rgatish

Multimedia vositalari (YouTube, TED-Ed, BBC Learning English) grammatika darslarini jonli va tushunarli tarzda etkazishda katta yordam beradi. Video darslar, animatsiyalar, audio materiallar orqali qoidalar nafaqat eshitiladi, balki ko'rinadi, his etiladi. Bu ko'p hissiyotli (multisensorli) ta'limni shakllantiradi, bu esa o'quvchilarning qoidalarini tez va barqaror o'zlashtirishlariga xizmat qiladi.

Gamifikatsiya orqali grammatika o'rgatish

Kahoot, Quizizz, Wordwall kabi o'yinlashgan platformalar grammatika darslarini interaktiv tarzda o'tkazish imkonini beradi. O'quvchilar bu platformalarda testlar, musobaqalar, topshiriqlar orqali faol ishtirok etadilar. O'yin orqali o'rganish — ayniqsa boshlang'ich va o'rta bosqichdagi talabalar uchun samarali bo'lib, raqobat va rag'batlantirish orqali bilimlarni mustahkamlash imkonini beradi.

Tahlil va natijalar

Yuqoridagi metodlar amaliyotda keng qo'llanilganda quyidagi natijalar kuzatildi: O'quvchilar grammatika qoidalarini mustaqil o'rganishga intiladi.

Texnologiyalar darsni shaxsga moslashtirish imkonini beradi (personalizatsiya).

Sun'iy intellekt vositalari xatolarni aniqlashda o'qituvchining yukini yengillashtiradi.

Multimedia vositalari orqali vizual va eshitish asosida o'rganish kuchayadi.

O'yinlar orqali o'rganish natijasida motivatsiya kuchayadi va stress kamayadi.

Shu bilan birga, ayrim kamchiliklar ham mavjud:

Doimiy internetga ehtiyoj texnologik vositalarning to'liq ishlashiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Haddan ortiq texnologiyaga tayanish mantiqiy fikrlash, yozma ifoda ko'nikmalarini zaiflashtirishi mumkin.

Har bir o'qituvchi bu vositalarni to'g'ri tanlay olmasligi yoki yetarli tajribaga ega bo'lmasligi ham dars samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa

Texnologik vositalarning ingliz tili grammatikasini o'rgatishdagi roli beqiyosdir. Zamonaviy o'qituvchilar uchun bu vositalar dars samaradorligini oshirish, o'quvchilarda mustaqil o'rganish ko'nikmasini shakllantirish, grammatika bo'yicha bilimlarni interaktiv va tushunarli tarzda yetkazish imkonini beradi. Turli xil mobil ilovalar, sun'iy intellekt asosida ishlovchi platformalar, video va audio materiallar, shuningdek o'yin elementlari bilan boyitilgan darslar orqali grammatika darslari o'quvchilar uchun zerikarli emas, balki jalb qiluvchi va motivatsion bo'lib boradi. Shuningdek, texnologiyalar o'qituvchining ishini yengillashtiradi, lekin ularni samarali qo'llash uchun pedagogik bilim, texnik tayyorgarlik va metodik yondashuv zarur. Texnologik yondashuvlar an'anaviy metodlar bilan uyg'unlashgandagina, chinakam natijaga erishish mumkin.

Kelajakda texnologiyalar yanada rivojlanib, grammatika o'qitish jarayonini sun'iy intellekt, virtual haqiqat (VR) va moslashtirilgan o'quv platformalari orqali yangi bosqichga olib chiqadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ahmadaliyev, N. (2022). *Zamonaviy pedagogik texnologiyalar*. Toshkent: TDPU nashriyoti.
2. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
3. Nunan, D. (2003). *Practical English Language Teaching*. McGraw-Hill Education.
4. Bax, S. (2011). "Normalisation Revisited: The Effective Use of Technology in Language Education". *International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching*, 1(2), 1–15.
5. Dudeney, G., & Hockly, N. (2007). *How to Teach English with Technology*. Pearson Education.
6. British Council. (2020). *Using Digital Tools in English Language Classrooms*.
7. Warschauer, M., & Kern, R. (2000). *Network-based Language Teaching: Concepts and Practice*. Cambridge University Press.

8. Yuldashev, A. (2021). "Texnologik vositalar asosida chet tillarini o'qitish metodikasi". *Filologiya fanlari jurnali*, 2(7), 55–60.
9. Chapelle, C. A. (2003). *English Language Learning and Technology: Lectures on Applied Linguistics in the Age of Information and Communication Technology*. John Benjamins Publishing.
10. Abulkasimovna, E. Z., & Leonidovna, M. N. (2023, March). THE LEXICAL-SEMANTICAL USAGE OF PROFESSIONAL LEXEMES IN "UTGAN KUNLAR"(" PAST DAYS") BY ABDULLA QADIRI. In *International Scientific and Current Research Conferences* (pp. 20-22).
11. Rashidova, G., & Fariza, N. (2024). THE RELATIONSHIP BETWEEN LANGUAGE AND CULTURE. *TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR*, 1(3), 93-95.
12. Rashidova, G., & Munira, I. (2025). THE IMPACT OF TECHNOLOGY ON LANGUAGE DEVELOPMENT. *TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR*, 1(4), 151-154.
13. SULTONOVA, M. (2024). On the issue of critical thinking.
14. Kupaysinovna, S. G. (2020). New modern approaches in teaching English to students. *Проблемы науки*, (7 (55)), 61-63.
15. Rasulova, S., & Muhtashamova, P. (2024). Innovative teaching techniques for distance education. *O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti konferensiyalari*, 169-174.
16. Alimdjanovna, K. M. (2024). ADVANTAGES OF SCAFFOLDING IN TEACHING WRITING COMPREHENSION. *Eurasian Journal of Academic Research*, 4(5-3), 70-72.
17. Erdanova, Z. (2019). Onomastic is a mirror culture. In *Science and practice: a new level of integration in the modern world* (pp. 149-152).
18. Eshonqulov, J., & Sultonova, M. (2025). DIGITAL MEDIA AND COPYRIGHT: LEGAL DISPUTES AND AGREEMENTS. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(2), 1149-1154.
19. Ashirova, X., & Mamatkulova, F. (2024). Applying different teaching methods for enhancing the reading skills of elementary learners. *O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti konferensiyalari*, 155-160.
20. Saliyevna, S. D. (2024). EFFECT OF PRIOR KNOWLEDGE ON GOOD AND POOR READERS' MEMORY OF TEXT. *Central Asian Journal of Education and Innovation*, 3(11), 54-57.